

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב
הפקולטה למדעי הרוח והחברה

טופס סילבוס לסטודנט

המחלקה לחינוך תש"פ 2020-2021

התוכנית לפסיכולוגיה חינוכית

שם הקורס: פסיכופתולוגיה התפתחותית א+ב

מס' קורס: סמ' א' 12900202 סמ' ב' 1292021

שם המרצה: ד"ר מוטי בניטה

דואר אלקטרוני: benita@bgu.ac.il

שעות קבלה: לפי תיאום מראש

תיאור הקורס

זהו קורס מתקדם לתואר שני המספק סקירה של תחום הפסיכופתולוגיה ההתפתחותית, עם דגש על ממצאי מחקר עדכניים. פסיכופתולוגיה התפתחותית היא מסגרת תיאורטית רחבה המאפשרת לחקור את הופעתן של הפרעות פסיכולוגיות בילדות. היא משלבת את היתרונות של מספר דיסיפלינות מחקריות, כולל פסיכולוגיה קלינית, התפתחותית, חברתית, פסיכיאטריה, אפידמיולוגיה ומדעי המוח. הקורס יסקור מגוון של הפרעות פסיכיאטריות האופייניות לילדים, ואת המחקרים הרלוונטיים אליהן. בנוסף יינתן דגש למושגי מפתח כגון גורמי סיכון ועמידות, כמו גם למנבאים מוקדמים של פתולוגיה. הקורס ישלב בין מבט תיאורטי לבין הידע הנדרש לפסיכולוג החינוכי בשטח- האטיולוגיה והדיאגנוסטיקה לכל הפרעה. בהתאם למבנה זה יכלול הקורס מרכיב פרונטלי יחד עם דיונים ועבודה סביב תיאורי מקרה. מודל הקורס עובד לפי הרעיון שאתן *scientists-practitioners* – כלומר עוסקות בפרקטיקה המבוססת על ידע מדעי. לכן, חלק ניכר מהקורס יוקדש לצבירה והצגה של ידע מדעי העוסק בתחום של פסיכופתולוגיה התפתחותית.

יעדי הקורס

עם תום הקורס הסטודנטיות יהיו מסוגלים לדברים הבאים:

1. לדון באופן ביקורתי באופן שבו פסיכופתולוגיה באה לידי ביטוי בילדים, והקשר שלה לתהליכי התפתחות.
2. לחפש במאגרי מידע מאמרים אמפיריים העוסקים בפסיכופתולוגיה, לקרוא ולנתח את ממצאיהם, ולהציג אותם בפני הכיתה.
3. לערוך אינטייק בילדים ונוער, ולגבש אבחנה מבדלת.
4. לנתח תיאורי מקרה באופן אינטגרטיבי.

לוח זמנים מפורט

סמסטר א'

מאמר	פרק מספר	נושא	תאריך
	ללא קריאה	הצגת הקורס	21.10
Ohan et al. (2015)	Merrell et al. – Chapter 10	פסיכופתולוגיה ובית הספר	28.10
Beauchaine et al. (2018)	Beauchaine & Hinshaw, Chapter 1	מבוא לפסיכופתולוגיה התפתחותית	4.11
Kotov et al. (2017)	Beauchaine & Hinshaw, Chapter 2	נוזולוגיה – DSM ואלטרנטיבות	11.11
McLaughlin et al. (2011)	Masten (2013)	גורמי סיכון, חוסן ומניעה	18.11
Dodd et al. (2020)	Stifter & Dollar (2016)	טמפרמנט ופסיכופתולוגיה	25.11
Wallace et al. (2014)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 6	מוח ופסיכופתולוגיה	2.12
Rosshandler et al. (2016)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 10	טראומה ופוסט טראומה	9.12
Mumper et al. (2020)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 11	הפרעות חרדה	16.12
Wagner et al. (2015)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 13	הפרעות מצב רוח	23.12
Zyga & Dimitropoulos (2020)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 14	הפרעות נוירו-התפתחותיות	30.12
Orr et al. (2013)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 15	הפרעות שימוש בחומרים	6.1
Durme et al. (2018)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 16	הפרעות אכילה	13.1

סמסטר ב'

מאמר	פרק מספר	נושא	תאריך
Palmer et al. (2018)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 17	הפרעות שינה	21.10
Short et al. (2016)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 18	הפרעות אנטיסוציאליות	28.10
Miller et al. (2019)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 19	ADHD	4.11
Campbell et al. (2015)	Kendall & Butcher (2018), Chapter 20	אוטיזם	11.11
	King et al. (2017)	הריאיון הפסיכיאטרי	18.11
	Wohlfarth & Morgan (2017)	תרגול אינטייק	25.11
		תרגול אינטייק	2.12
		תרגול אינטייק	9.12
		תרגול אינטייק	16.12
		תרגול אינטייק	23.12
		תרגול אינטייק	30.12
		תרגול אינטייק	6.1
		סיכום	13.1

השיעור יתקיים במתכונת של סמינר. אחת ממטרות הקורס היא לעודד את הסטודנטיות לקרוא אוסף מאמרים רלוונטיים בתחום על מנת להרחיב את היקף הידע בתחום ולעודד השתתפות פעילה ואקטיבית של כל אחת מכן.

קריאה

לקראת כל שיעור יש לקרוא שני מאמרים. האחד הוא פרק בספר, האחר הוא מאמר מכתב עת מדעי, העוסק בסוגיה מחקרית ספציפית. את הפרקים אעלה בעצמי למודל. את המאמרים, עליכן להוריד ממאגרי המידע הרלוונטיים בעצמכן.

שאלה שבועית על חומר הקריאה

בכל שבוע תתבקשו לנסח שאלה מהותית הקשורה לחומר הקריאה. שאלה טובה היא שאלה המשקפת חשיבה ביקורתית ואמורה לעורר דיון בכיתה. שאלות כלליות מדי לא יתקבלו (למשל, "כיצד ניתן לטפל בילדים עם בעיות קשב וריכוז בבית הספר"?). השאלה צריכה לשקף את העובדה שקראתן והבנתן את המאמרים והיא יכולה להתייחס לתוכן, לרעיון הקונספטואלי של המאמרים, השיטה, כלי המחקר, השלכות הממצאים, הרקע התיאורטי, וכו'. ניתן להגיש גם שאלות העוסקות בביור נושאים או רעיונות קונספטואליים מרכזיים במאמרים. **לא יתקבלו** שאלות שטחיות או שוליות שאינן מתאימות לדיון בשיעור. במהלך השיעור נבחר יחד מספר שאלות מרכזיות בהן נרצה לדון.

את השאלות יש להעלות ללוח Padlet משותף שיפתח לקראת כל שיעור. הלוח יופיע במודל. את ההערה יש להעלות עם שם הסטודנטית. ניתן לצרף להערה קישור למקורות אחרים (כתבה בעיתון, סרט שראיתן וכו') – ובלבד שהשאלה נוגעת למקור זה (למשל, התנגשות של הכתבה והטקסט שקראתן). יש להעלות את השאלה שניסחתן עד יום ראשון ב-20:00 בערב בשבוע של השיעור – זאת על מנת שאוכל לקרוא את השאלות מראש. סביר שבשיעורים הראשונים לא אקבל חלק מן השאלות שתעלו, ואבקש מכן לכתוב שאלות חדשות. החל מן השיעור הרביעי, **שאלה שלא תתקבל תגרור הורדה בציון (2 נקודות עבור כל שאלה)**. **אי הגשת שאלה תגרור גם היא הורדה בציון (2 נקודות עבור כל שאלה שלא תוגש)**.

השתתפות בשיעור

השתתפות הסטודנטיות היא חיונית ליצירת אווירת למידה פוריה. מצופה מכל הסטודנטיות להשתתף בדיונים בשיעור על בסיס קבוע. ההשתתפות צריכה לשקף הבנה של חומר הקריאה.

מצגות (35% מהציון)

חצי השעה האחרונה של כל שיעור תוקדש למצגות סטודנטיות. כל סטודנטית תציג בפני הכיתה מצגת קצרה (כ-15 דקות), העוסקת באבחנה אקראית הקשורה לפסיכופתולוגיה בילדים ונוער. המצגת צריכה לכלול את עיקרי האבחנה כפי שהם מופיעים ב-DSM. כמו כן, המצגת צריכה לכלול התייחסות לסוגיה מדעית רלוונטית הנוגעת לאבחנה (הסוגייה יכולה לעסוק בשאלה מדעית ספציפית הנוגעת לבחנה, בדרכי אבחנה, בטיפול וכו'). לשם כך, המצגת צריכה לכלול הצגה של מאמר מדעי (אמפירי) העוסק באבחנה זו. המאמר צריך להיות משנת 2016 ואילך. יש לכתוב סיכום קצר אודות האבחנה ועיקרי המאמר בקובץ וורד (כלומר, סיכום המצגת). את המצגת והסיכום יש לשלוח לכלל הסטודנטיות. יש לשלוח לי את המאמר לאישור שבוע לפני ההצגה.

כתבי עת לדוגמה:

Development and Psychopathology

Journal of Clinical Child and Adolescent Psychology

Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry

Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines

Journal of Abnormal Child Psychology

אינטייקים בשיעור (35% מהציון)

המחצית השנייה של סמסטר ב' תוקדש לאינטייקים שיתקיימו בשיעור. האינטייקים יתקיימו בפורמט של פסיכולוגית (מראיינת) מול ילד והורה. לקראת השיעור, הסטודנטיות המשחקות את הילד וההורה יקראו תיאור מקרה מתוך ספר תיאורי המקרה, וילמדו אותו לעומק. המראיינת לא תדע מהו הפרק אותו קראו המראיינות. בשיעור, הסטודנטית שתשחק את הפסיכולוגית תידרש לראיין את ההורה והילד אל מול הכיתה. לבסוף, היא תתבקש לגבש אבחנה המבוססת על הראיון. משך כל ראיון יהיה 30 דקות, ו-10 דקות יוקדשו לדיון בכיתה.

עבודה מסכמת (ניתוח מקרה) – 30% מהציון

בסוף השנה תדרשו להגיש עבודה מסכמת שמשקפת את היקף הידע שרכשתם בקורס.

נוכחות

הנוכחות בקורס היא חובה. ניתן להיעדר משיעור אחד לכל היותר (אלא אם כן מדובר במצב חירום). בכל מקרה של היעדרות יש להודיע מראש. גם במקרה של היעדרות, יש להגיש שאלה לשיעור!

כללי התנהגות בשיעור

שימוש באמצעים דיגיטליים (טלפון/מחשב) עבור מטרות שאינן קשורות לתוכן השיעור הוא לכל הפחות מפרע, ולכל היותר לא מנומס ולא מכבד, הן כלפי חברותיכן לכיתה והן כלפי המרצה. לכן, סטודנטיות מתבקשות להימנע מלהשתמש בטלפונים ניידים במהלך השיעור. אנא כבו את הטלפונים או העבירו אותם למצב שקט. אם אתן חייבות להשתמש בטלפון לסיבה דחופה כלשהיא, אנא צאו מהכיתה לשם כך. הואיל ומדובר בסמינר, אין צורך לרשום במהלך השיעור. כל הידע לו אתן זקוקות נמצא במאמרים שתקראו. לכן, אני מעדיף שלא תשתמשו במחשבים ניידים במהלך השיעור.

ביבליוגרפיה

Beauchaine, T. P., Constantino, J. N., & Hayden, E. P. (2018). Psychiatry and developmental psychopathology: Unifying themes and future directions. *Comprehensive Psychiatry*, 87, 143–152. doi: [10.1016/j.comppsy.2018.10.014](https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2018.10.014)

Beauchaine, T. P., & Hinshaw, S. P. (2017). *Child and Adolescent Psychopathology*. New York: John Wiley & Sons, Incorporated.

Campbell, S. B., Leezenbaum, N. B., Schmidt, E. N., Day, T. N., & Brownell, C. A. (2015). Concern for another's distress in toddlers at high and low genetic risk for autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45(11), 3594–3605. (2015-28361-001). doi: [10.1007/s10803-015-2505-7](https://doi.org/10.1007/s10803-015-2505-7)

Durme, K., Goossens, L., Bosmans, G., & Braet, C. (2018). The role of attachment and maladaptive emotion regulation strategies in the development of bulimic symptoms in adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 46(4), 881–893. (2017-33093-001). doi: [10.1007/s10802-017-0334-1](https://doi.org/10.1007/s10802-017-0334-1)

- Kendall, P. C., & Butcher, J. N. (2018). *APA handbook of psychopathology. Volume 2 Child and adolescent psychopathology*. Washington D.C.: American Psychological Association.**
- King, R. A., Fisher, P. W., Bloch, M. H., Thies, A. P., & Schwab-Stone, M. E. (2017). Psychiatric Examination of the Infant, Child, and Adolescent. In B. J. Sadock, V. A. Sadock, & P. Ruiz (Eds.), *Kaplan and Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry*. Wolters Kluwer Health.
- Kotov, R., Krueger, R. F., Watson, D., Achenbach, T. M., Althoff, R. R., Bagby, R. M., ... Zimmerman, M. (2017). The Hierarchical Taxonomy of Psychopathology (HiTOP): A dimensional alternative to traditional nosologies. *Journal of Abnormal Psychology, 126*(4), 454–477. (2017-12889-001). doi: [10.1037/abn0000258](https://doi.org/10.1037/abn0000258)
- Masten, A. S. (2013). Risk and resilience in development. In *Oxford Library of Psychology. The Oxford handbook of developmental psychology, Vol. 2: Self and other* (pp. 579–607). New York, NY, US: Oxford University Press.
- McLaughlin, K. A., Hatzenbuehler, M. L., Mennin, D. S., & Nolen-Hoeksema, S. (2011). Emotion dysregulation and adolescent psychopathology: A prospective study. *Behaviour Research and Therapy, 49*(9), 544–554. doi: [10.1016/j.brat.2011.06.003](https://doi.org/10.1016/j.brat.2011.06.003)
- Merrell, K. W., Ervin, R. A., & Peacock, G. G. (2011). *School Psychology for the 21st Century: Foundations and Practices*. Guilford Press.**
- Miller, N. V., Degnan, K. A., Hane, A. A., Fox, N. A., & Chronis-Tuscano, A. (2019). Infant temperament reactivity and early maternal caregiving: Independent and interactive links to later childhood attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 60*(1), 43–53. (2018-28466-001). doi: [10.1111/jcpp.12934](https://doi.org/10.1111/jcpp.12934)
- Mumper, E. E., Dyson, M. W., Finsaas, M. C., Olino, T. M., & Klein, D. N. (2020). Life stress moderates the effects of preschool behavioral inhibition on anxiety in early adolescence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 61*(2), 167–174. (2019-57045-001). doi: [10.1111/jcpp.13121](https://doi.org/10.1111/jcpp.13121)

- Ohan, J. L., Seward, R. J., Stallman, H. M., Bayliss, D. M., & Sanders, M. R. (2015). Parents' Barriers to Using School Psychology Services for Their Child's Mental Health Problems. *School Mental Health*, 7(4), 287–297. doi: [10.1007/s12310-015-9152-1](https://doi.org/10.1007/s12310-015-9152-1)
- Orr, C., Morioka, R., Behan, B., Datwani, S., Doucet, M., Ivanovic, J., ... Garavan, H. (2013). Altered resting-state connectivity in adolescent cannabis users. *The American Journal of Drug and Alcohol Abuse*, 39(6), 372–381. (2013-40003-006). doi: [10.3109/00952990.2013.848213](https://doi.org/10.3109/00952990.2013.848213)
- Palmer, C. A., Oosterhoff, B., Bower, J. L., Kaplow, J. B., & Alfano, C. A. (2018). Associations among adolescent sleep problems, emotion regulation, and affective disorders: Findings from a nationally representative sample. *Journal of Psychiatric Research*, 96, 1–8. doi: [10.1016/j.jpsychires.2017.09.015](https://doi.org/10.1016/j.jpsychires.2017.09.015)
- Rosshandler, Y., Hall, B. J., & Canetti, D. (2016). An application of an ecological framework to understand risk factors of PTSD due to prolonged conflict exposure: Israeli and Palestinian adolescents in the line of fire. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 8(5), 641–648. (2016-11374-001). doi: [10.1037/tra0000124](https://doi.org/10.1037/tra0000124)
- Short, R. M. L., Sonuga-Barke, E. J. S., Adams, W. J., & Fairchild, G. (2016). Does comorbid anxiety counteract emotion recognition deficits in conduct disorder? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 57(8), 917–926. (2016-11182-001). doi: [10.1111/jcpp.12544](https://doi.org/10.1111/jcpp.12544)
- Stifter, C., & Dollar, J. (2016). Temperament and Developmental Psychopathology. In D. Cicchetti (Ed.), *Developmental Psychopathology* (pp. 1–62). Hoboken, NJ, USA: John Wiley & Sons, Inc. doi: [10.1002/9781119125556.devpsy411](https://doi.org/10.1002/9781119125556.devpsy411)
- Wagner, C. A., Alloy, L. B., & Abramson, L. Y. (2015). Trait rumination, depression, and executive functions in early adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 44(1), 18–36. (2014-20785-001). doi: [10.1007/s10964-014-0133-8](https://doi.org/10.1007/s10964-014-0133-8)
- Wallace, G. L., White, S. F., Robustelli, B., Sinclair, S., Hwang, S., Martin, A., & Blair, R. J. R. (2014). Cortical and Subcortical Abnormalities in Youths With Conduct Disorder and Elevated Callous-Unemotional Traits. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 53(4), 456-465.e1. doi: [10.1016/j.jaac.2013.12.008](https://doi.org/10.1016/j.jaac.2013.12.008)

Wohlfarth, D., & Morgan, R. K. (2017). *Case Studies in Child and Adolescent Psychopathology, Second Edition* (2nd Edition). Waveland Press, Inc.

Zyga, O., & Dimitropoulos, A. (2020). Preliminary Characterization of Parent-Child Interaction in Preschoolers With Prader-Willi Syndrome: The Relationship Between Engagement and Parental Stress. *American Journal on Intellectual and Developmental Disabilities, 125*(1), 76–84. doi: [10.1352/1944-7558-125.1.76](https://doi.org/10.1352/1944-7558-125.1.76)